

BIBLIOTEKE U BOSNI I HERCEGOVINI I U SVIJETU

LIBRARIES IN BOSNIA AND HERZEGOVINA AND THE WORLD

UDK 027.7:27(497.6 Sarajevo)

Knjižnica Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Sarajevu

Library of the Catholic Theological Faculty in Sarajevo

Mario Bernadić

Katolički bogoslovni fakultet u Sarajevu
Sarajevo, Bosna i Hercegovina
mbernadic@gmail.com

Irena Pejić

Knjižnica Katoličkog bogoslovnog fakulteta
u Sarajevu
Sarajevo, Bosna i Hercegovina
irenapejic@hotmail.com; knjiznica@kbf.ba

Sažetak

Kroz 120 godina postojanja Knjižnica Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Sarajevu je djelovala pod okriljem visokoškolske ustanove, današnjeg Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Sarajevu (KBF), dijeleći s njim njegove uspone i padove. Dva puta je njen rad bio obustavljen. Kroz reforme školstva u zemlji i obnove Teologije kojoj pripada, Knjižnica je nastojala pratiti svekolike promjene i ispunjavati potrebe svojih primarnih korisnika, profesora i studenata Teologije. Iako, od samog osnutka pa do današnjih dana, nikada nije bila zatvorena za sve ljude dobre volje.

Cilj ovog rada je u kratkim crtama predstaviti Knjižnicu Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Sarajevu. Kroz prikaz njene povijesti, ustrojstva i djelovanja pokušat će se ukazati na značaj i blago koje ona danas predstavlja za cjelokupnu zajednicu i društvo uopće. Također, u radu će se u kratkim crtama osvrnuti i na sam Katolički bogoslovni fakultet u Sarajevu. Uz kraći povijesni razvoj ove visokoškolske ustanove bit će predstavljeno njegovo današnje ustrojstvo, način rada fakulteta te njegova izdavačka djelatnost.

Ključne riječi: *Knjižnica Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Sarajevu, teologija, sjemenište, katedra, filozofija*

Abstract

Library of the Catholic Theological Faculty in Sarajevo during 120 years of its existing was being under auspices of the high school, as the Catholic Theological Faculty in Sarajevo called nowadays. Library terminated two times its work being in the same boat with Theological Faculty. With education reform in the country and reconstruction of the Theology where itself belonged, Library has tried to follow all the changes and serving its primary users, professors and students of the Theology. Although, Library never been closed for all goodwill people, from its beginning till nowadays.

The purpose of this paper is a short presentation of Library of the Catholic Theological Faculty in Sarajevo. During its history, institutional structure and working it's tried to show its importance and worth for the whole society in general. Also, in this paper Catholic Theological Faculty in Sarajevo will be mentioned briefly. With its short history and development, it will be presented its nowadays structure, way of faculty working and its publishing.

Key words: *Library of the Catholic Theological Faculty in Sarajevo, theology, seminary, department, philosophy*

„Biblioteke! Strahovite tvornice konvulzije i modernosti zgušenoga velegrada, sjemenke koje će proklijavši unijeti razdor u sela i varošice. Biblioteke! Ima u vama više nego da se preskoče stoljeća i prsnu pipci sigurnosti. U središtima ste potrebne i sudbonosne jednako kao kafane, bludilišta, cirkusi, parlamenti, električne centrale, berze, radionice i hrvališta. U New Yorku rastete, dok vam se već u Firenzi svetio Girolamo Savanarola“.¹

Tin Ujević

¹ Ujević, Tin. Biblioteke// Pregled (Sarajevo), God. 9, knj. 11 (april 1935), str. 198.

Počeci u Travniku

Ispričati priču o Knjižnici Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Sarajevu nije odveć lako uslijed oskudnih pisanih dokumenta kojim bi se činjenice mogle potkrijepiti. No, s druge strane, usmena predaja onih koji su ju marljivo gradili, ostavljajući uvijek i dio sebe u njoj, predstavlja veliku olakšicu. U svakom slučaju, predstavljanje Knjižnice započinjemo vraćajući se u Travnik, u 1882. godinu, kada s radom započinje Nadbiskupska klasična gimnazija s pravom javnosti. Iako je malo sačuvanih podataka koji bi omogućili detaljnu rekonstrukciju njenog nastanka i razvoja, podaci koji nam danas jesu na raspolaganju, uz pomenutu predaju, ukazuju na iznimnu važnost njenog opstanka dulje od jednog stoljeća, kao i na bogatstvo i raznolikost sadržaja. Njena povezanost, možemo reći, s maticom u Travniku ne očituje se samo kroz nasljedstvo nekih konkretnih primjeraka građe, već prije svega u duhovnoj sponi onih koji su svoj put školovanja nastavili, nakon Klasične gimnazije u Travniku, u Vrhbosanskoj bogosloviji u Sarajevu.

Naime, kao neodvojivi dio Nadbiskupske velike gimnazije s dječaćkim sjemeništem u Travniku, od samog početka postojala je još i tada bogata knjižnica. Njeno bogatstvo su osim knjiga teoloških tematika, hagiografije i askeze činile i povijesne teme, književnost i djela najrazličitijih područja gimnazijskih predmeta. Tadašnja knjižnica je bila podijeljena na veliku profesorsku uz dvije priručne, također za profesore, dok su učenicima na raspolaganju bile knjižnice sredene po divizijama. Kao posebne, u okviru Nadbiskupske klasične gimnazije, na raspolaganju su bile: knjižnica za vanjske đake, francuska knjižnica te zasebna knjižnica školskih knjiga. „Uz ovako veliku i po strukama sredenu knjižnu riznicu, značajne su bile pojedine zbirke: za povijest i etnografiju, fiziku, kemiju, za crtanje, numizmatička i muzička zbirka, te zbirke za gimnastiku i sport, a osobito je bila zapažena zbirka za prirodopis. Tako dobro opremljene zbirke i uređena knjižnica, „izdvajali su ovu školu čak i od državnih škola“. Da je knjižnica ove gimnazije uživala osobit ugled, vidimo i po samom knjižnom fondu, a pogotovo ako je usporedimo s onim drugih klasičnih gimnazija toga vremena.“

Iako povijesni pregled knjižnice KBF započinje u Travniku i nepotpun je bez spomena na djelovanje Nadbiskupske klasične gimnazije, rad knjižnice se 1893. godine nastavlja u Sarajevu. Od tada do danas, s izuzetkom dva nametnuta prekida, prvi put 1945. i drugi 1992. godine, smještena u lijevo krilo Stadlerovog zdanja Bogoslovije, ponosno djeluje pod okriljem Vrhbosanske nadbiskupije dulje od

jednog stoljeća. Naime, Nadbiskupska teologija u Sarajevu počinje s radom školske 1893./94. godine, preseljenjem pomenute Nadbiskupske gimnazije iz Travnika u Sarajevo. Od trenutka osnivanja Teologije djeluje i knjižnica koju su tada vodili isusovci i koja je u početku postojanja bila podijeljena na profesorsku i zbarsku, a uz koje su postojale još knjižnica Bogoslovnog zbora „Stadler“ za studente, te Bibliotheca Antiquariatus koju su sačinjavala starija izdanja i duplikati koji tada još nisu bili dio aktivnog fonda. „Na raspolaganju je bila i knjižnica Vrhbosanskog kaptola, vrijedne zbirke knjiga, uglavnom ostavštine dr. Josipa Stadlera, dr. Ivana Šarića, te kanonika dr. Antuna Jegličića, Stjepana Hadrovića, Josipa Bezića, dr. Andrije Jagatića, dr. Ivana Koščaka, dr. Čedomira Čekada i drugih.“² Oskudni arhivski materijali svjedoče o dobro sredenoj i katalogiziranoj knjižnici u kojoj je građa bila razvrstana prema sljedećim skupinama: biblijska arheologija, hebrejski jezik, fundamentalna teologija, hermeneutika, specijalna dogmatika, povijest Crkve, moralna teologija, nauka o rubrikama brevijara i misala, arapski jezik, sirsko-kaldejski jezik, kanonsko pravo, pedagogija, katehetika, liturgika, pastoral, govorništvo, patologija, filozofija... Ovakvo sreden fond intenzivno se bogatio kako darovima tako i kupovinom sve do 1945. godine. Te godine rad Bogoslovije bio je obustavljen. Razdoblje koje je uslijedilo, od 1945. do 1969. godine, jeste vrijeme mnogih iskušenja, slabog tiskanja, rijetkih časopisa te uopće usporenog napretka Knjižnice.

Godine 1969. Bogoslovija je ponovno otvorena. Naravno, Knjižnica također. Ovaj period njenog djelovanja obilježio je intenzivni napredak i bogaćenje građom. Odlaskom isusovaca, 1972. godine, došlo je do podjele na sjemenišnu i isusovačku, na osnovu kriterija žiga koji se nalazio na pojedinim knjigama. Knjižnici Vrhbosanske bogoslovije pripala je građa sa žigom „Sjemenišna biblioteka“. Pored njih pripale su joj mnoge ostavštine pokojnih profesora i svećenika, te se praćenjem njenog povijesnog razvoja, građa u današnjoj Knjižnici može posmatrati i okvirno podijeliti u nekoliko skupina: građa koja je sačuvana u periodu obustave rada do 1969. godine, zatim tu je građa Bogoslovnog zbora „Stadler“, knjige Bibliothecae Antiquariatus, zbirke pokojnih nadbiskupa, profesora i svećenika Vrhbosanske nadbiskupije, građa iz knjižnice Nadbiskupske gimnazije u Travniku, te brojne knjige na raznovrsnim jezicima a različitim tematika koje se svakodnevno nabavljaju.

Drugi put rad Bogoslovije, a time i Knjižnice, biva obustavljen 1992. godine. Iako je Bogoslovija sa

² Ibid, str. 353.

školoivanjem mladih svećenika nastavila rad privremeno u dominikanskom samostanu u Bolu na otoku Braču, prostorije Knjižnice su ostale zaključane, vjerno čekajući povratak djelatnika. Ratne strahote nisu fizički uništile građu. Nakon željno iščekivanog povratka djelatnika Vrhbosanske bogoslovije, 1996. godine s Brača, njen aktivni rad se nastavlja. Današnji smještaj i raspored prostorija i građe uobličen je 2007. godine. Od tada do danas svakodnevno se radi na razvoju i unapređivanju te usklađivanju sa svjetskim standardima novog informacijskog doba. Jedan od prvih koraka koji je učinjen s ciljem ostvarivanja veće i bolje dostupnosti i pretraživosti građe svakako je uključanje u Kooperativni online bibliografski sistem i servis – COBISS, 2010. godine. Punopravnim članstvom u ovaj sustav usluge su postale potpunije te je ostvareno približavanje uvjetima suvremenih informacijskih prilika.

Povijesni tijek i napredak svakako je obilježio još jedan datum, značajan ne samo za rad Knjižnice već cjelokupne Vrhbosanske katoličke teologije. To je svečani dan njenog uzdignuća na rang fakulteta te priključenje Sarajevskom univerzitetu u čiji sastav ulazi kao najstarija visokoškolska ustanova, što je nesumnjivo od velike važnosti za ukupnu bosanskohercegovačku društveno-političku i kulturnu zajednicu. „Iako je Vrhbosanska katolička teologija, kao najstarija visokoškolska ustanova u BiH, imala dugu tradiciju i iskustvo u visokom školstvu, postupak promaknuća u fakultet je ipak bio prilično zahtjevan izazov... kazao je prof. dr. Zdenko Spajić, tadašnji dekan VKT, ovim činom preimanovanog u Katolički bogoslovni fakultet.“³

Knjižnica danas

Danas, Knjižnica Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Sarajevu ponosno broji oko 70 000 knjižnih jedinica, uključujući i duplikate. Zaprema površinu od 200 m² i prostire se na dva kata zgrade Bogoslovije. Obradena građa smještena je u četiri depoa od kojih je svaki podijeljen na prvi i drugi kat (što ukupno čini 8 depoa) a na čijim je pojedinim ulazima naznačeno koja se građa nalazi u pojedinim depoima. Krećući se od glavnog ulaza u depoe polazi se od filozofije za kojom slijedi sociologija, psihologija, teologija, Sveto pismo itd. Iako je u Knjižnici prvenstveno zastupljena građa filozofsko-teološkog karaktera, u njoj su i mnoge vrijedne knjige s različitih znanstvenih polja kao što su književnost, povijest, umjetnost, zemljopis, jezikoslovlje i sl. Činjenica da je nastala u svrhu opsluživanja profesora i studenata Teologi-

je, iako je prema sačuvanim dokumentima bila i ranije otvorena za javnost, uvjetovala je duboku raslojenost grupe religija (grupe 2 UDK sustava). To je rezultiralo detaljnim razrađivanjem UDK šifrnika i smještanjem građe na osnovu hijerarhijskih načela ove klasifikacije. Ne bi bilo pregledno niti je shodno, zbog brojnosti grupa, navoditi ih pojedinačno. Neke od njih, koje se izdvajaju učestalošću korištenja, jesu: dogmatika, kristologija, liturgika, moralna teologija, pastoralna teologija, patrologija...

Građa je smještena na metalnim policama s mogućnošću jednostavnog podizanja i spuštanja (prilagođavanja raznolikim formatima) te skraćivanja i produžavanja. Preglednost i jednostavnost pronalaženja željenih primjeraka je omogućena, pored stručnog smještaja, podjelom prema formatu i na osnovu jezičke skupine kojoj određena knjiga pripada.

Zasebnu kategoriju čini građa niza Vrhbosensia koju sačinjavaju djela koja je objavila Vrhbosanska nadbiskupija tijekom mnogih godina te Katolički bogoslovni fakultet, samostalno ili u suradnji s drugim izdavačima. Građa ove skupine seže daleko u prošlost do djela prvog vrhbosanskog nadbiskupa Josipa Stadlera pa sve do današnjih izdanja profesora i djelatnika KBF, ali i znanstvenika iz cijeloga svijeta kao suradnika Vrhbosanske nadbiskupije.

Neizmjereno blago Knjižnice, smješteno u četvrtom depou, predstavlja periodika. Tu je moguće naći rijetke i stare naslove značajne za izučavanje povijesnih prilika i kulturnog razvoja, kao što su *Bosanski prijatelj* (1850.), *Napredak* (1926.), *Franjevački vjesnik* (1894.), *Kalendar Presvetoga Srca Isusova i Marijina* (1906.) i dr. Pored naslova objavljivanih na našem podneblju podjednako su zastupljeni mnogi na drugim, različitim jezicima. Od njih možemo izdvojiti nekoliko, opet na osnovu dosadašnje potražnje za njima, kao naprimjer, *Bible und Liturgie* (1927), *Christlich Pädagogische Blätter* (1894), *Stimmen aus Bosnien* (1910) ili *Acta Apostolicae Sedis*, naslov koji izlazi i danas još od 1909. godine. U odjeljenje periodike svakodnevno pristižu tekući naslovi, od kojih 47 naslova na hrvatskom, bosanskom, srpskom i slovenačkom jeziku, te 37 naslova strane periodike - na italijanskom, njemačkom i engleskom jeziku. Upravitelji Knjižnice veliku pažnju i novčana sredstva ulažu u nabavljanje novih, aktualnih naslova, kao i na retrospektivno upotpunjavanje prošlih godišta koja nedostaju s ciljem što raznovrsnije i potpunije periodične građe kao cjeline. Godišnje se uvezuju tekuća periodična izdanja i prema dokumentaciji svake godine uvežu se 84 pojedinačna naslova. Periodične publikacije čije je izlaženje zaključeno prostorno su izdvojene od tekućih naslova koji pristižu dnevno, tjedno ili

³ Đukić, Bojana. Povijesni dan za Vrhbosansku metropoliju : prvi Katolički bogoslovni fakultet na prostoru BiH // Katolički tjednik 42(2009), 5.

mjesečno. Također, podijeljene su prema jeziku na „domaću“ i „stranu“ periodiku i broje 274 naslova na jezicima regije te 108 naslova na raznim stranim jezicima.

Vrijednošću se svakako izdvajaju rariteti. Ova zbirka, smještena na katu trećeg depoa, broji 226 rijetkih primjeraka kao što je Rimski misali iz 18. stoljeća, ali i druge izuzetne primjerke starih liturgijskih knjiga. U sljedećoj etapi unapređivanja Knjižnice planira se izdvajanje raritetne zbirke u zasebne prostorije i digitalizacija, za početak, primjeraka koji su najoštećeniji. Iako ne predstavlja, još uvijek, zasebnu zbirku iznimno je značajna građa bosanskih franjevaca iz 18. stoljeća kao i brojna literatura na gotici. Veliki broj primjeraka odlikuje se jezičkim i grafijskim dualizmom, nastalim još u vrijeme srednjovjekovne Bosne, zbog čega se određena građa koristi isključivo uz nadzor stručnih lica. Također, značajno blago jeste brojna literatura na raznim jezicima bosanskih nadbiskupa Stadlera, Šarića, kao i literatura o njima. Zavidnoj vrijednosti Knjižnice doprinosi jezična raznovrsnost primjeraka Svetog pisma koji se mogu čitati, u prostorijama čitaonica, na oko dvadeset stranih jezika: pored hrvatskog, na latinskom, grčkom, hebrejskom, engleskom, češkom, poljskom, arapskom, rumunjskom, njemačkom, francuskom, ruskom, italijanskom, makedonskom, mađarskom, turskom, esperantu, ali i uporedo na mađarskom i turskom, grčkom i turskom.

Korisnici Knjižnice KBF jesu pretežito profesori i studenti samog Fakulteta. Vanjski članovi su znanstveni radnici i istraživači iz cijeloga svijeta. Svim korisnicima omogućeno je vremenski neograničeno korištenje građe, naravno u djelatno vrijeme a u okviru prostorija čitaonice 1 i čitaonice 2. U prvoj čitaonici, koja broji skromnih 9 mjesta, korisnicima je na raspolaganju vrijedna referentna literatura koja na najrazličitijim jezicima pokriva teme od teologije i književnosti do prava i zemljopisa. Čitaonica 2 nudi pristup internetskom pretraživanju i pisanju znanstvenih radova kao i mogućnost kolektivnog učenja, budući da je prostorno izdvojena te glasni razgovor ne narušava mir i tišinu. Čitaonica 2, s deset mjesta, također nudi mogućnost korištenja duplikata vrijedne referentne literature i pojedinih, najčešće korištenih primjeraka iz područja teologije.

U predvorju čitaonice 1 smješten je Centar za informiranje korisnika kojima su kao izvori informacija na raspolaganju abecedni i stručni lisni katalogi. Pored pretraživanja putem tradicionalnih lisnih kataloga, sada je moguće pretražiti građu iz filozofije, dogmatike, moralne teologije i sociologije i virtualno, putem sustava COBISS. Navedene grupe su se, prema statističkim rezultatima te na osnovu anketiranja

i razgovora sa studentima i profesorima Teologije, pokazale kao prvi prioriteti unosa u virtualnu biblioteku. Mogućnosti pretraživanja su ovim činom postale višestране i neosporno vode jačoj i boljoj suradnji s drugim knjižnicama i lakšem nastanku jedinstvenog informacijskog sustava s ciljem boljeg obrazovanja i stvaranja kvalitetnog znanja. Centar za informiranje započeo je i s educiranjem studenata o načinima i mogućnostima korištenja knjižnica uopće - baza podataka, načina pretraživanja i vrednovanja informacija. Okviri ove vrste edukacije proširuju se svakom godinom s ciljem što potpunijeg informacijskog opismenjavanja korisnika.

U periodu koji slijedi planirano je ostvariti unos druge grupe prioriteta u COBISS što će omogućiti detaljniji i daleko kvalitetniji uvid u bogatstvo građe koja čini fond. Do tada, s obećanjem svestrane pomoći i informiranja, Knjižnica Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Sarajevu, stoji na raspolaganju svim ljudima dobre volje; stoji ponostito u ulici Josipa Stadlera 5, nastoji postojati i biti i potrebna i sudbonosna od bilo kojeg parlamenta, cirkusa ili berze, kako je objasnio gospodin Tin Ujević.

Katolički bogoslovni fakultet u Sarajevu

Knjižnica kao neodjeljivi dio Fakulteta dijelila je uvijek njegovu sudbinu, kako uspone tako i padove. O samom nastanku ove visokoškolske ustanove i povijesnim dešavanjima koja su pratila njegovo djelovanje u ovome radu neće biti previše riječi. O ustrojstvu katedri i izdavaštvu ipak će kratak pregled dati nadstojnik Knjižnice KBF-a u Sarajevu, profesor dogmatske teologije Mario Bernadić. Promjene u nazivlju Fakulteta mogle bi dovesti do zabune, te je potrebno pojasniti da se prije uzdignuća na rang fakulteta, današnji Katolički bogoslovni fakultet u Sarajevu zvao Vrhbosanska katolička teologija (VKT), a još prije toga, zapravo kroz najduže razdoblje svoga postojanja, Vrhbosanska visoka teološka škola (VVTŠ).

Katedre

Studij na VVTŠ od samog svog početka nije bio koncipiran kao isključivo teološki, nego kao filozofsko-teološki, a to je bila već ustaljena praksa teoloških učilišta još od vremena Tridentuskog sabora (1545-1563). Kroz 120 godina postojanja studij se u više navrata mijenjao i po sadržaju i po duljini trajanja. U prvoj fazi, od 1890. do 1924. godine, studij na VVTŠ je trajao četiri godine (osam semestara). Od 1925.-1944. trajao je pet godina (10 semestara), a od

1969. do 2004. godine šest godina (12 semestara).⁴ Od 2005. do danas, studij na KBF-u traje opet pet godina (10 semestara plus apsolventski staž). Pri tome su prva četiri semestra predviđena prvenstveno za izučavanje filozofskih, humanističkih, pomoćnih te uvodnih teoloških disciplina. Ostalih šest semestara je predviđeno za studij primijenjenih teoloških disciplina. Momentalno, na KBF-u ne postoji postdiplomski studij, međutim, njegovo organiziranje je u pripremi. Na KBF-u trenutno postoji četrnaest katedri, uključujući i obvezatne zajedničke kolegije latinskog jezika⁵:

- Katedra filozofije
- Katedra Svetog pisma Starog zavjeta
- Katedra Svetog pisma Novog zavjeta
- Katedra temeljnoga bogoslovlja
- Katedra povijesti kršćanske literature i nauka
- Katedra dogmatskog bogoslovlja
- Katedra moralnog bogoslovlja
- Katedra pastoralnog bogoslovlja
- Katedra liturgike
- Katedra crkvene povijesti
- Katedra Istočnoga bogoslovlja i Ekumenizma
- Katedra kanonskog prava
- Katedra religiozne pedagogije i katehetike
- Katedra socijalnog nauka Crkve
- Zajednički obvezatni kolegiji: Latinski jezik:

1. Latinski jezik I (za početnike)

2. Latinski jezik II (za napredne)

Pored obvezatnih nastavnih kolegija, svaka katedra je dužna po semestru studentima ponuditi i jedan izborni kolegij s ciljem slobodnog i usmjerenog produbljivanja gradiva.

Od profesorsko-nastavnog kadra na KBF-u momentalno djeluju četiri profesora, sedam docenata, pet viših asistenata, pet predavača, te pet honorarnih nastavnika - vanjskih suradnika.

Glede nastavnih kabineta, KBF posjeduje jedan amfiteatar te šest drugih nastavnih kabineta. Pored

⁴ Usp. Puljić, Želimir. Praktična teologija u sklopu teološkog studij // *Vrhbosanska katolička bogoslovlja 1890 – 1990.* / uredili Pero Sudar, Franjo Topić i Tomo Vukšić. Sarajevo : Vrhbosanska visoka teološka škola, 1993., str. 221-229., ovdje 229.

⁵ Usp. Statut Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Sarajevu, za izdavača: Prof. dr. Pavo Jurišić, dekan fakulteta, Sarajevo 2010., str. 13-14.

uobičajenih tradicionalnih nastavnih pomagala, svi kabineti su opremljeni kompjuterima i video projektorima, što će reći da je u njima moguće predstavljati multimedijalnih nastavnih sadržaja.

Izdavaštvo

Glede izdavaštva, prvo ćemo spomenuti časopis *Vrhbosnensiu*. „*Vrhbosnensia* je znanstveni časopis Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Sarajevu. Temeljno usmjerenje časopisa, kako se ističe u uvodniku prvog broja *Vrhbosnensiae*, jest međureligijski dijalog i ekumenizam. Znači, radi se o časopisu za teološka i međureligijska pitanja. Časopis nastoji „poticati istinsku obnovu ljudskog duha i srca, obnovu povjerenja i uvažavanja različitih na ovim prostorima“, kako ističe Vinko kard. Puljić povodom izdavanja prvog broja. Ovim časopisom Katolički bogoslovni fakultet u Sarajevu „želi doprinositi promidžbi katoličke teološke misli, ekumenizma i dijaloga na ovim prostorima, te time odgovarati izazovima sadašnjeg trenutka i udovoljiti potrebama mjesne Crkve, a i nekatolicima ovoga podneblja približavati katolička načelna stanovišta i razmišljanja“, kako se ističe u uvodniku prvog broja *Vrhbosnensiae*. Iako je časopis glasilo Katoličkog bogoslovnog fakulteta on je otvoren i za priloge drugih stručnjaka kako teološkog tako i srodnih polja.

Prvi broj *Vrhbosnensiae* izašao je 1997. godine i od tada redovito izlazi dva puta godišnje. Časopis je referiran u EBSCO bazi podataka (Ipswich, Massachusetts, SAD) i u Religious & Theological Abstracts (Myerstown, SAD).⁶ Glavni i odgovorni urednik časopisa je dr. sci. Darko Tomašević, a u znanstvenom vijeću časopisa se pored domaćih nalaze i brojni eminentni teološki stručnjaci iz regije, ali i svijeta.

Pored *Vrhbosnensie*, VVTŠ i kasnije VKT su izdavali od 1979. do 2008. godine i časopis studenata *Mladi teolog*. Spomenuti časopis je bio koncipiran kao dvogodišnjak, ukupno je izašao trideset i jedan broj, a bavio se teološkim, filozofskim i kulturnim temama. Premda se momentalno ne izdaje zbog poteškoća tehničke prirode, u planu je njegovo ponovno oživljavanje u skorije vrijeme.

Izdavaštvo KBF-a uključuje i izdavanje većeg broja knjiga koje su razdijeljene u nekoliko bibliotekarnizova. Tako je od 1986. do 2007. kroz biblioteku *Studia Vrhbosnensia* izdano ukupno četrnaest knjiških djela, koja su se pretežito bavila povijesnim ali i nekim drugim temama. Kroz biblioteku *Radovi* do sada je izdano petnaest knjiga koje se bave uglav-

⁶ www.kbf.ba Stanje: 5.12.2010.

nom teološkom tematikom. Treba spomenuti još i niz *Priručnici*. Kako samo ime sugerira ovdje se radi o nastavnoj literaturi, a do sada je izdano jedanaest djela. Pored navedenih biblioteka - nizova, KBF je izdao i nekoliko djela koja nisu svrstana u postojeće nizove. Ovdje se radi prvenstveno o djelima koja se bave ekumenskom problematikom i međureligijskim dijalogom.

Kroz 120 godina postojanja Katolički bogoslovni fakultet u Sarajevu je doživljavao svoje kako uspone tako i padove, a i jedno i drugo je počesto bilo uzrokovano turbulentnim društveno-političkim prilikama i mijenama, specifičnim za naše krajeve. No, i pored toga, poglavari, profesori, kao i ostali uposlenici ove visokoškolske ustanove su se cijelo vrijeme trudili da uspostave i zadrže visoke kriterije rada i djelovanja. Osim toga, kroz brojne reforme i obnove Katolički bogoslovni fakultet u Sarajevu je nastojao pratiti suvremene trendove visokoškolskog obrazovanja, a to opetovano pokušava činiti i danas.

Literatura:

Bašović, Ljubinka. Biblioteke i bibliotekarstvo u BiH 1918-1945. Sarajevo : „Veselin Masleša“, 1986.

Bevanda, Mladen. Pedagoška misao u Europi i Bosni i Hercegovini krajem 19. i početkom 20. stoljeća // Vrhbosanska katolička bogoslovija : 1890 – 1990. / uredili Pero Sudar, Franjo Topić i Tomo Vukšić. Sarajevo : Vrhbosanska visoka teološka škola, 1993, str. 53-66.

Ćoruša, Ivan. Knjižnica Vrhbosanske bogoslovije. // Vrhbosanska katolička bogoslovija : 1890-1990 / uredili Pero, Franjo Topić, Tomo Vukšić. Sarajevo ; Bol (Brač) : Vrhbosanska visoka teološka škola, 1993, str. 349-358.

Đukić, Bojana. Povijesni dan za Vrhbosansku metropoliju : prvi Katolički bogoslovni fakultet na prostoru BiH // Katolički tjednik 42 (2009), str. 4-5.

Katolički bogoslovni fakultet. Statut. Sarajevo : Katolički bogoslovni fakultet, 2010.

Nakičević, Omer. Muslimanski teološki studij u Bosni i Hercegovini u 19. i 20. stoljeću // Vrhbosanska katolička bogoslovija : 1890 – 1990. / uredili Pero Sudar, Franjo Topić i Tomo Vukšić. Sarajevo : Vrhbosanska visoka teološka škola, 1993, str. 67-72.

Paradžik, Anto. Moja sjećanja na travničko sjemenište i gimnaziju // Vrhbosanska katolička bogoslovija : 1890 – 1990. / uredili Pero Sudar, Franjo Topić i Tomo Vukšić. Sarajevo : Vrhbosanska visoka teološka škola, 1993.

Pejanović, Đorđe. Srednje i stručne škole u Bosni i Hercegovini. Sarajevo : Svjetlost, 1953.

Puljić, Vinko. Pozdravna riječ Msgr. Vinka Puljića velikog kancelara VVTŠ-e, prigodom završnog slavlja 100-te obljetnice u rektoratu Sveučilišta u Sarajevu 3. srpnja 1991. // Vrhbosanska katolička bogoslovija : 1890 – 1990. / uredili Pero Sudar, Franjo Topić i Tomo Vukšić. Sarajevo: Vrhbosanska visoka teološka škola, 1993, str. 19-33.

Puljić, Želimir. Praktična teologija u sklopu teološkog studij // Vrhbosanska katolička bogoslovija : 1890 – 1990. / uredili Pero Sudar, Franjo Topić i Tomo Vukšić. Sarajevo : Vrhbosanska visoka teološka škola, 1993, str. 221-229.

Schwendenwein, Hugo. Pravni položaj Sarajevske teologije u vrijeme austrijske uprave // Vrhbosanska katolička bogoslovija 1890 – 1990. / uredili Pero Sudar, Franjo Topić i Tomo Vukšić. Sarajevo : Vrhbosanska visoka teološka škola, 1993, str. 83-90.

Zovkić, Mato. Početak Vrhbosanske bogoslovije u Travniku 1890. godine // Vrhbosanska katolička bogoslovija 1890 – 1990. / uredili Pero Sudar, Franjo Topić i Tomo Vukšić. Sarajevo: VVTŠ, 1993, str. 35-44.

Web izvori: www.kbf.ba (preuzeto 20. 12. 2010.)

Dr. Mario Bernadić rođen je 29. siječnja, 1975. god. u Sarajevu gdje je završio osnovno i srednjoškolsko obrazovanje, Filozofsko-teološki studij završava 2001. godine i te iste godine je na Petrovo, u Sarajevskoj katedrali, zaređen za svećenika. Nakon toga obnaša dužnost župnog vikara u Žepču, Novom Travniku i Sarajevu. Odlukom Vrhbosanskog nadbiskupa Vinka kard. Puljića 2004. god. upućuje se na postdiplomski studij katoličke teologije u Innsbruck (Austrija). U okviru Instituta za sistematsku teologiju pri Leopold – Franzens Univerzitetu, specijalizira se u području dogmatske teologije pod vodstvom Dr. Jozefa Niewiadomskog. Svoju doktorsku tezu pod nazivom „Wandlung im Gericht: Transformation des Gerichtsgedankens in der deutschsprachigen nachkonziliaren katholischen Eschatologie“ uspješno brani 28. travnja 2009. godine. S početkom akademske godine 2009./2010. imenovan je višim asistentom i predavačem pri Katedri dogmatske teologije na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Sarajevu te na Katehetskom institutu u Mostaru. Pored navedenoga, obnaša dužnost nadstojnika fakultetske knjižnice i pastoralnog suradnika na Župi „Sv. Josipa“ – Marijin Dvor.

Objavio je više priloga u časopisima *Katolički tjednik* (2008.-2012.); *Vrhbosnensia* (2010.-2012.).

Mario Bernadić, Ph. D. was born in 1975, January 29th in Sarajevo where he attended primary and secondary schools. He graduated his philosophic and theological study in Sarajevo in 2001. In the same year, he became a neophyte on St. Peter's Day, in Sarajevo's cathedral. After that, he was a parish vicar in parishes of Žepče, Novi Travnik and Sarajevo. With decision of Roman Catholic Archdiocese of Vrhbosna's archbishop, cardinal Vinko Puljić gave him directions to study a post-graduate study of catholic theology in Innsbruck (Austria) in 2004. Within the Institute for systematic theology at Leopold – Franzens University, he was specialized for dogmatic theology led by Dr. Jozef Niewiadomski. He passed final his doctoral thesis named *Wandlung im Gericht: Transformation des Gerichtsgedankens in der deutschsprachigen nachkonziliaren katholischen Eschatologie* in 2009, April 28th. At the beginning of academic 2009/2010, he became senior assistant and lecturer at the Department for dogmatic theology at Catholic Theological Faculty in Sarajevo and Institute for Catechism in Mostar. By that, he is a head of faculty library and pastoral collaborator in Parish of Sv. Josip – Marijin Dvor.

His articles were published in journals *Katolički tjednik* (2008-2012), *Vrhbosnensia* (2010-2012).

Irena Pejić rođena je u Sarajevu 1982. godine. U rodnom gradu diplomirala je na Odsjeku za komparativnu književnost i bibliotekarstvo Filozofskog fakulteta u Sarajevu 2007. godine, diplomskim radom *Restauracija i prezervacija knjižne građe*. Na istom, godine 2008. upisala je Postdiplomski studij iz bibliotekarstva. Radno iskustvo stekla je radeći prvotno kao volonterka u Nacionalnoj i univerzitetskoj biblioteci Bosne i Hercegovine u Centru za restauraciju i konzervaciju, na poziciji pomoćnog konzervatora, ali uporedo i u bibliotekama Centra za ljudska prava i Istraživačko-dokumentacionog centra Sarajevo, na pozicijama pomoćne katalogizatorice te na organizaciji i obradi periodične građe. Pripravnički staž izvršava u NUBBiH, gdje kratko ostaje radeći u Sektoru za informacije i usluživanje korisnika i kao voditeljica Austrijske biblioteke. Uz stečene kompetencije kao Certified Print Designer (2013.). Članica je Asocijacije informacijskih stručnjaka – bibliotekara, arhivista i muzeologa, a od 2009. godine radi kao voditeljica Knjižnice Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Sarajevu. Područje njenog interesovanja jeste informacijska pismenost i upravljanje znanjem.

Rezultate svoga istraživanja objavljuje u časopisu *Bosniaca* (2011.) i prezentira na međunarodnim susretima bibliotekara slavista u Sarajevu (2012.).

Irena Pejić was born in Sarajevo in 1982. In her native town she graduated at the Department of Comparative Literature and Librarianship at Faculty of Philosophy in Sarajevo in 2007, with her thesis *Restoration and Preservation of Library Materials*. In 2008 she went to Postgraduate study from librarianship. Her professional experience was at first in National and University Library of Bosnia and Herzegovina where she was a volunteer in Centre for Restoration and Conservation as an Assistant Conservator, but at the same time in the libraries of Human Rights Centre and in Research and Documentation Centre Sarajevo, as an assistant cataloguer, as in organizing and processing cycle of periodicals. Her trainee internship was in NULB&H, where she worked short in Sector for Information and Users Service and as a head of Austrian library. With acquired professional competences she has got a rank of Certified Print Designer (2013). She is a member of Association of Information Professionals – Librarians, Archivists and Museologists and since 2009 she has worked as head of library of Catholic Theological Faculty in Sarajevo. She is interested in information literacy and knowledge management.